

1876.

1996.

120 godina
HRVATSKE VATROGASNE
ZAJEDNICE

Izdavač
HRVATSKA VATROGASNA
ZAJEDNICA

Glavni i odgovorni urednik
Mr. MIROSLAV KIRINČIĆ

Za nakladnika
Mr. TEODOR FRICKI

Tehničko uređenje
"LASER plus", Zagreb

Slog
"LASER plus", Zagreb

Tisak
"PULJKO", Zagreb

Naklada: 1000 primjeraka

ISBN 953-6385-04-X
Hrvatska vatrogasna zajednica

Slika lijevo
Gjuro S. Deželić,
prvi predsjednik
HRVATSKO-SLAVONSKE zajednice

Slika na naslovnici
M. Jurković: VATROGASCI U
AKCIJI, ulje, 1986. godine
Često je korištena u razne
prigode, najčešće kao plakat
u povodu "Mjeseca zaštite od
požara".

CANADAIR CL 215 U AKCIJI GAŠENJA POŽARA KOD MAKARSKE:
S 5346 LITARA VODE MOŽE SE "POKRITI" PLOŠTA 20x85 METARA

HRVATSKO VATROGASTVO I ZAŠTITA OD POŽARA

U temeljima organizirane zaštite od požara u Hrvatskoj stoljetna je tradicija suprotstavljanja požaru i drugim elementarnim nepogodama. Hrvatsko dobrovoljno vatrogastvo, kao bitna sastavnica hrvatske protupožarne zaštite, bilježi na stranicama svoje slavne prošlosti 132 godine neprekidnog rada Prvoga hrvatskoga dobrovoljnoga vatrogasnog zbora u Varaždinu i 120 godina rada Hrvatske vatrogasne zajednice, stožerne organizacije cjelokupnoga hrvatskog vatrogastva.

Posebno mjesto u povijesti hrvatskog naroda i hrvatske države pripada vatrogascima ne samo zbog organiziranoga suprotstavljanja požaru, već i zbog neprocjenjive uloge u izgradnji hrvatskoga nacionalnog bića. Bogata riznica hrvatskoga vatrogastva neprijeporno govori o spremnosti hrvatskih vatrogasaca da se

IZVJEŠTAJ

o skupštini zajednice hrvat.-slav. dobr. vatrogasnih društva.

Dne 5. lipnja t. g. obdržavana je u dvorani gradske vijećnice skupština o ustrojstvu zajednice svih vatrogasnih društva u Hrvatskoj i Slavoniji. Nadzapojednik zagrebačkoga dobrov. vatrogasnoga društva g. Gjuro Deželić pozdravi skupštinae sljedećom besjedom:

Štovana gospodo i sudruzi!

Budi mi dopušteno, da Vas u mojem dvojakem svojstvu u ovom glavnom gradu domovine, kao član gradskoga poglavarstva i kao nadzapojednik ovdašnjega dobrovoljnoga vatrogasnoga društva, pozdravim srdačnom dobrodošlicom i društvenim pozdravom: pomozi Bog!

Budite sudruzi! uvjereni, da Vašem sastanku radovali se ima razloga i gradsko poglavarstvo i ovdašnje u domovini brojem članova najjače vatrogasno društvo; želeći oni u domovini svestranji napredak k boljemu, polažu liepu nadu u onaj rad, koji predatoji ovom prvomu sastanku zastupnika svih sada u domovini postojećih vatrogasnih društva.

Vi sto gospodo i sudruzi! pohrili u glavni grad Zagreb na poziv gosp. Berlakovića, zapovjednika sisačkoga vatrogasnoga društva, da po ustanovah kr. zemaljskom vladom odobrenoga statuta utemeljimo zajednicu svih domovinskih vatrogasnih društva. Nikad gospodo, liepše misli ni težnje od ove, da stupimo u slogu; jer slogom rastu i male stvari, a nesloga sve pokvari, a nam upravo vatrogascem treba složna rada, da se uzmgomno ljudski oduprieti pogibeljnu neprijatelju imetka i blagostanja našega ne baš bogata naroda.

Sisačko vatrogasno društvo potaknu pred dvie godine misao, da se u Hrvatskoj i Slavoniji ustroji vatrogasna zajednica i na poziv njegov odazvalo se tada vatrogasna društva te izaslale svojih zastupnika u Sisak, da viečaju, da li je već vrijeme nastalo, da mladajna društva, dok njih je onako malo, sastave samostalnu zajednicu, pa se onda izaslanci društva izjaviše jednodušno za zajednicu, i zato se odmah složise u privremeni odbor itomu odboru izabraše za predsjednika sisačkoga zapovjednika pokojnoga Hackenberga.

Odbor je izradio pravila i povjerio svoj rad sisačkomu zapovjedniku, da sa odbornci iz sisačkoga društva izhodi mu visoko odobrenje, te onda sazove konstituantnu skupštinu. Što on preranom smrću zapriečen nemože, to učinai

njegov namjestnik g. Berlaković i sazva nas ovo ne u Sisku nego u Zagreb radi laglje komunikacije.

I za to ja mislim sudruzi! da je u redu, neka o sastanak, dok se članovi skupštine verifikiraju, otvori i ru vodi sisački zapovjednik gosp. Brlaković, a pokle će se i njegovim prosjedanjem obaviti verifikacija i proglasiti i tut, onda će si skupština izabrati potrebno častništvo i i stupiti k razpravi predmetah, koji stoje na dnevnom ro

Iza primljenog predloga preuzo g. Berlaković mjesto predsjednika, te predloži za bilježnika g. Demetrić (iz Karlovca) i dra. Mikulčića (iz Vel. Gorice).

Nakon toga bude izabran odbor trojice za izpitiva vjeronica pojedinih izaslanih te u isti budu izabr gospoda dr. Erhartić (Varaždin), Sedlaković (Osijek) i Breyer (Križevci).

Pošto su vjeronice pregledane, konstatirano je, su sljedeća gospoda članovi skupštine vatrogasne zajedni i to: za Zagreb gg. Deželić i Jokuš; za Varažd gg. dr. Erhartić i Šnapp; za Osijek gg. Sedlaković i Petru; za Križevce gg. Breyer i Plohin; za Karlovac gg. Mühlbauer i Demetović; za Sisak gg. Brlaković i Matković; za Belovar gg. Rosenberg i Strahov; za Krapinu gg. Kiepac i dr. Mindszenty; (i pošto ustanovljeno bilo, da samo po dva zastupnika svako vatrogasno društvo zastupati imadu, a toga je g. Farkaš i trećemu iz Krapine uzeto pravo glasa) — za Vel. Goru gg. dr. Mikulčić i Tolovac, za Fužinu gg. Longine Tomac, te napokon za obćinu Vel. Goricu g. Istvan.

Nakon toga razloži predjednik Brlaković i širno početak i razvoj nastojanja oko zajednice davši bilježniku pročitati zapisnike odborncih sjednica držanih tom predmetu u Sisku dne 27. veljače i 9. te 29. ožuj g. 1874.

Zatim je g. Brlaković prijavio skupštini, da su p vila vatrogasne zajednice jur 18. siječnja t. g. dobila sa oju kr. zemaljske vlade te dade ista skupštini pročit Pravila glase ovako:

PRAVILA
hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice.
Svrha.

§. 1. Svrha zajednice jest širiti vatrogastvo i i govu jednoličnost u našoj domovini.

ČLANOVI SREDIŠNJEG ODBORA HRVATSKO-SLAVONSKE VATROGASNE ZAJEDNICE (1895. G.) U PRVOM REDU U SREDINI SJEDI GJURO DEŽELIĆ, PREDSEDNIK HSVZ, A U DRUGOM REDU, TREĆI SLIJEVA STOJI MIRKO KOLARIĆ, TAJNIK HSVZ

požarnoj stihiji suprotstave svim svojim umijećem i stručnošću, u temelju kojih je humanost, požrtvovnost i spremnost da se u svakoj prilici pomogne bližnjem.

Prva dobrovoljna vatrogasna društva u krilu Hrvatske vatrogasne zajednice bila su nadahnuće za svekoliko hrvatsko vatrogastvo i uporedo s time i nadahnuće nezaustavljive samosvijesti čitavoga hrvatskoga naroda.

Tijekom svoje plodne povijesti hrvatsko dobrovoljno vatrogastvo bilo je okosnicom razvoja kulturne i gospodarske djelatnosti u mnogim krajevima Hrvatske. Aktivnost i slavu dobrovoljnih vatrogasnih društava uzdizali su i pronosili najvideniji ljudi svojih lokalnih zajednica: učitelji, svećenici, općinski načelnici, obrtnici, seljaci, radnici i mnogi drugi. Oni su, osim osnovne humane zadaće spašavanja života i imovine bili utemeljiteljima kulturno-prosvjetnih, sportskih i drugih aktivnosti u sredinama u kojima su živjeli i djelovali.

IZVJEŠTAJ S PRVE SKUPŠTINE ZAJEDNICE HRVATSKO-SLAVONSKIH DOBROVOLJNIH VATROGASNIH DRUŠTAVA ODRŽANE U ZAGREBU 5. LIPNJA 1876. GODINE.

- ↑ NASLOVNA STRANICA "VATROGASCA" I
VATROGASNOG VJESNIKA.
- ⇨ FOTOKOPIJA NASLOVNE STRANICE SKLADBE
"VATROGASNA HIMNA"

PREDSTAVNICI VATROGASNE ŽUPE VARAŽDIN NA ČELU SA STARIJEŠINOM MARIJANOM DOLANSKIM (15. KOLOVOZA 1937. NA JELAČIĆEVOM TRGU) PRIGODOM OBIJEŽAVANJA 60. OBLJETNICE VATROGASNE ZAJEDNICE SAVSKE BANOVINE U ZAGREBU.
(FOTOGRAFIJA JE U POSJEDU OBITELJI DOLANSKI).

VATROGASNA ZAJEDNICA SAVSKE BANOVINE U ZAGREBU.

Broj 4924/1937.

Zagreb, dne 31. XII. 1937.

Predmet: Prekid hrvatskog vatrogastva sa Vatrogasnim savezom Kraljevine Jugoslavije u Beogradu.

OKRUŽNICA.

Vatrogastvo Kraljevine Jugoslavije nije bilo centralizirano sve do godine 1933. Ono je do tada bilo organizovano po pokrajinama. Hrvatsko vatrogastvo osnovalo je godine 1876. svoju vrhovnu organizaciju „Hrvatsko-Slavonsku vatrogasnu zajednicu u Zagrebu“, koja je kasnije uslijed razdiobe zemlje u oblasti morala promijeniti svoje ime u „Vatrogasna zajednica savske banovine u Zagrebu“.

Godine 1933. izdan je Zakon o organizaciji vatrogastva, koji je sve vatrogastvo podložio organizatorno pod najviši vatrogasni forum „Vatrogasni savez Kraljevine Jugoslavije u Beogradu“.

Do god. 1933. t. j. do izdanja tog zakona vatrogastvo svake pokrajine bilo je samostalno i potpuno autonomno. Do tog časa i hrvatsko je vatrogastvo preko naprijed spomenute svoje zajednice samostalno odlučivalo o svim pitanjima svoje organizacije i vatrogasne tehnike. Do tog časa se je hrvatsko vatrogastvo i samo uzdržavalo vlastitim silama bez pomoći od strane države i državnih vlasti.

Spomenutim zakonom god. 1933. zaveden je centralizam i u vatrogastvu, a osim toga vatrogastvo od potpuno slobodne narodne ustanove pretvoreno u poludržavnu ustanovu.

Bez obzira na koristi, što ih je vatrogastvo dobilo citiranim zakonom doskora su izbile u daleko jačoj mjeri njegove štetne strane. Spomenemo li k tome, da su se autoritativni nedemokratski režimi poslužili vatrogastvom — kao poludržavnom ustanovom — za svoje, režimske i lične svrhe, a s druge strane da je Vatrogasni savez nastojao provesti unifikaciju ne obazirući se na težnje hrvatskog naroda, razumljivo je, da je nastao lom između hrvatskog vatrogastva s jedne i hrvatskog naroda s druge strane.

OKRUŽNICA KOJU JE 1937. VATROGASNA ZAJEDNICA UPUTILA SVIM DOBROVOLJNIM VATROGASNIM DRUŠTVIMA I VATROGASNIM ŽUPAMA

PARNA VATROGASNA ŠTRCALIKA KERNREUTER IZRAĐENA JE U BEČU 1889, A NABAVLJENA JE NOVCI MA JULIJA ZIGEUNNERA KOJI JE, DOBIVŠI GLAVNI ZGODITAK NA LUTRIJI, DAROVAO DVD-U ZAGREB 2 900 FORINTI. PRIMOPREDAJA JE IZVRŠENA 11. LISTOPADA 1889. ŠTRCALIKA JE BILA U UPORABI U VATROGASNOJ BRIGADI U ZAGREBU, GDJE JE I POHRANJENA, NAKON POVLAČENJA IZ UPORABE, A 1970. DAROVANA JE TEHNIČKOM MUZEJU U ZAGREBU

IZLOŠCI MUZEJA HRVATSKOGA VATROGASTVA U VARAŽDINU (RUČNE ŠTRCALIKE-VOŽNJAČE) PREDSTAVLJENE NA MEĐUNARODNOJ IZLOŽBI INTERPROTEX 1995. NA ZAGREBAČKOM VELESAJMU U PAVILJONU HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE

VATROGASNE KACIGE ŠTO SU NOSILI HRVATSKI VATROGASCI KRAJEM 19. I POČETKOM 20. STOLJEĆA (IZLOŠCI SU U MUZEJU HRVATSKOGA VATROGASTVA U VARAŽDINU)

Suvremeno hrvatsko vatrogastvo od samih svojih začetaka, cjelokupnom svojom tradicijom svjedoči o neprekidnoj pripadnosti europskoj civilizaciji, dajući ujedno i svoj znatan doprinos kulturnom krugu i razvoju Europe i Zapada uopće.

Stoljetna tradicija dobrovoljnog vatrogastva u Hrvatskoj bez sumnje je potporni stup suvremenom hrvatskom vatrogastvu što ga danas, uz dobrovoljne vatrogasne postrojbe i njihove udruge u jedinicama lokalne uprave i samouprave, čine profesionalne vatrogasne postrojbe Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, profesionalne i dobrovoljne postrojbe u gospodarstvu te vatrogasne postrojbe Ministarstva obrane RH.

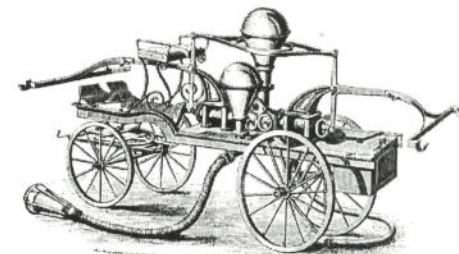
Djelotvornost ukupnog vatrogastva Hrvatske temelji se na stalnoj suradnji svih vatrogasnih činitelja, a posebno na suradnji profesionalnih vatrogasnih postrojbi Ministarstva unutarnjih poslova RH s dobrovoljnim vatrogasnim postroj-

bama Hrvatske vatrogasne zajednice te na stručnoj i tehničkoj pomoći Ministarstva obrane.

Dobrovoljne vatrogasne postrojbe i vatrogasne zajednice uspješno surađuju s profesionalnim vatrogasnim postrojbama Ministarstva unutarnjih poslova RH putem stalne i neposredne komunikacije Hrvatske vatrogasne zajednice, njenog zapovjedništva i stručnih tijela s Odjelom za vatrogastvo Ministarstva unutarnjih poslova RH.

Uz dobrovoljne i profesionalne vatrogasne postrojbe bitan činitelj zaštite od požara jesu i jedinice lokalne uprave i samouprave koje su, na temelju svojih planova zaštita od požara, obvezni osnivati i opremiti dobrovoljna vatrogasna društva i njihove postrojbe.

VATROGASNO VOZILO OPEL-BLITZ NABAVLJENO JE 1940. ZA POTREBE VATROGASNE BRIGADE U ZAGREBU I BILO JE U UPORABI DO 1971. KADA JE DAROVANO TEHNIČKOM MUZEJU.

STOLJETNA TRADICIJA HRVATSKOG VATROGASTVA

Prvi počeci organiziranog vatrogastva u Hrvatskoj sežu od 1864. godine kad je osnovan Prvi Hrvatski dobrovoljni vatrogasni zbor u Varaždinu. Poslije Varaždina i u drugim gradovima osnivaju se dobrovoljna vatrogasna društva. Tako je 1865. godine dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano u Sisku, u Otočcu 1868. godine, u Ludbregu 1869. godine, u Zagrebu 1870. godine, u Karlovcu i Novoj Gradišci 1871. godine itd.

PREDSEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE DR. FRANJO TUĐMAN PRIGODOM POSJETE MUZEJU HRVATSKOGA VATROGASTVA U VARAŽDINU (LIPANJ 1993.)

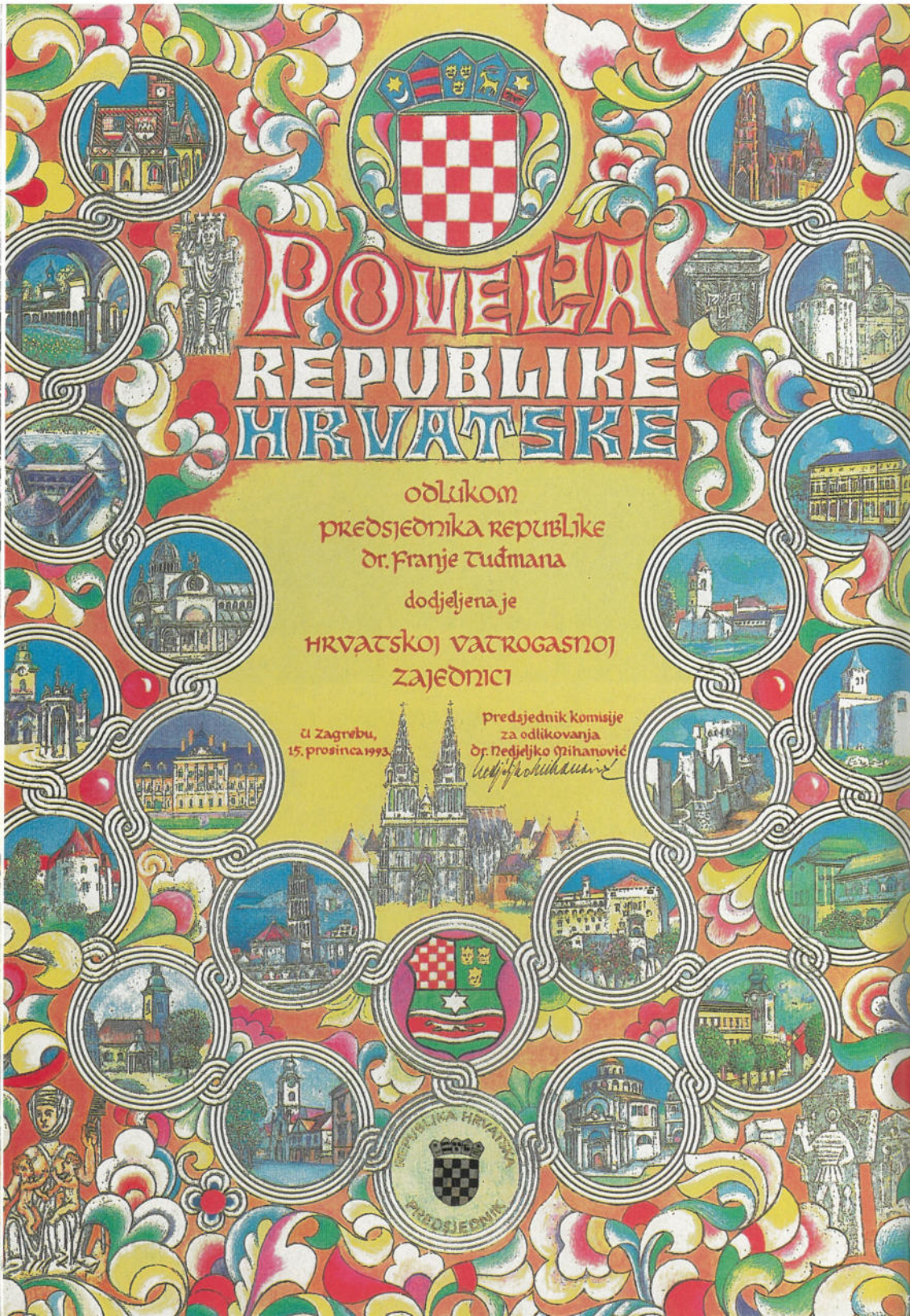
PRIGODOM SVEČANOG OTVARANJA VATROGASNE OLIMPIJADE U BERLINU 1993: ZASTAVA REPUBLIKE HRVATSKE U MIMOHUDU I NATJECATELJI-HRVATSKI VATROGASCI NA STADIONU.

VJEŽBA NA POLIGONU VATROGASNE ŠKOLE U ZAGREBU

Težnja da se zaštita od požara učini djelotvornijom i organiziranom, da se mrežom dobrovoljnih vatrogasnih društava, koja su svojim radom pronijela vrijednosti tadašnjega dobrovoljnog vatrogastva, pokrije što veći prostor Hrvatske, rezultirala je osnivanjem Hrvatsko-slavonske vatrogasne zajednice 5. lipnja 1876. godine.

Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica svojim je nastojanjima znatno utjecala na unapređenje organizacije i rada dobrovoljnih vatrogasnih društava u Hrvatskoj. U Zajednici se pristupilo tipizaciji vatrogasne opreme, ujednačavanju vatrogasne opreme te izgleda i kvalitete vatrogasnih odora i stvaranju financijskih osnova za uspješnu djelatnost vatrogasne organizacije. To je bilo i nužno u vremenu kad se, nakon početaka, na našem tlu počinju masovnije pojavljivati dobrovoljna vatrogasna društva.

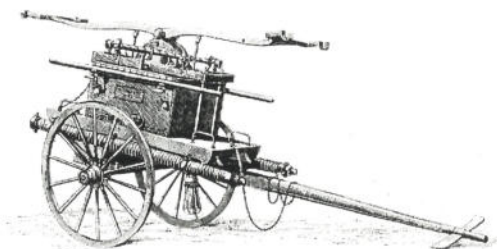

PREDSEDNIK REPUBLIKE HRVATSKE DR. FRANJO TUĐMAN URUČUJE ZASTAVU DVD-u VARAŽDIN PRIGODOM OBLJEŽAVANJA 130 OBLJETNICE PRVOG DOBROVOLNOG VATROGASNOG ZBORA U VARAŽDINU.

⇐ POVELJA REPUBLIKE HRVATSKE KOJU JE PREDSEDNIK RH DR. FRANJO TUĐMAN DODIJELIO HRVATSKOJ VATROGASNOJ ZAJEDNICI U POVODU PRVOGA SABORA HVZ ŠTO JE ODRŽAN 15. PROSINCA 1993.

Nacionalna organizacija dobrovoljnih vatrogasnih društava nastojala je, dakle, od svojih početaka, ne samo jednoobrazno ustrojiti dobrovoljno vatrogastvo na cijelom administrativnom području Hrvatske već i ustanoviti čvrstu organizaciju zaštite od požara u pogledu financiranja i u pogledu zakonskog uređivanja vatrogastva. Zajednica je to uporno i ustrajno činila i tijekom svoga rada, o čemu svjedoče i njene mnogobrojne aktivnosti na području vatrogasnog ustroja, izdavačke i drugih djelatnosti. Uz pomoć Hrvatske vatrogasne zajednice polako, ali ustrajno i temeljito, izgrađivao se ustroj dobrovoljnoga i cjelokupnog vatrogastva i organizacije zaštite od požara u Hrvatskoj.

SUDIONICI 9. SUSRETA VATROGASNIH GLAZBI U VARAŽDINU (LIPANJ 1993.)

ŠTO JE HRVATSKA VATROGASNA ZAJEDNICA

Hrvatska vatrogasna zajednica je stručna i humanitarna udruga u koju se, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i zadataka, udružuju dobrovoljna vatrogasna društva, vatrogasne zajednice općina i gradova te županija.

Osnovni je cilj Hrvatske vatrogasne zajednice da razvija i unapređuje sve aktivnosti u oblasti zaštite od požara na području Republike Hrvatske, u skladu s tehničkim razvojem i dostignućima tehnologije i prakse u zemlji i svijetu, da

DETALI S NATJECANJA "MEMORIJAL MIRKA KOLARIĆA" U VARAŽDINU.

PREDSEDNIK HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE DR. FRANJO GREGURIĆ URUČUJE PREDSEDNIKU REPUBLIKE HRVATSKE DR. FRANJI TUĐMANU PRVO I NAJVIŠE VATROGASNO ODLIKOVANJE: MEDALJU ZA POSEBNE ZASLUGE U VATROGASTVU I ZAŠTITI OD POŽARA (1995.)

MUŠKA EKIPA DVD-a LEKENIK I ŽENSKA EKIPA DVD-a KOTORIBA S VODITELJSTVOM NA VATROGASNOJ OLIMPIJADI MLADEŽI U ARCOU (ITALIJA) 1995.

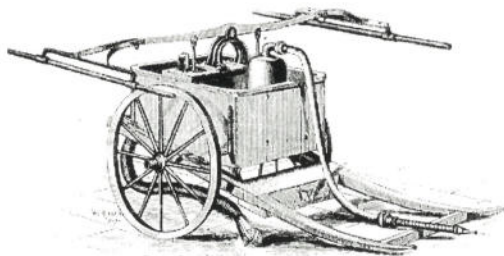

APOSTOLSKI BLAGOSLOV ŠTO GA JE SVETI OTAC IVAN PAVAO II. PODIJELIO DVD-u DOMAGOVIĆ 1995.

objedinjava i usklađuje rad svojih članica u ostvarivanju zadataka i poslova u vatrogasnoj djelatnosti i zaštiti od požara.

Hrvatska vatrogasna zajednica usmjerava i usklađuje rad i djelatnost dobrovoljnih vatrogasnih društava i vatrogasnih preventivnih i drugih mjera radi ostvarivanja zadataka u oblasti zaštite od požara i unapređivanja vatrogastva. Zajednica se brine o stručnom osposobljavanju vatrogasaca te u tom pogledu surađuje s obrazovnim institucijama i nadležnim državnim organima. Hrvatska vatrogasna zajednica organizira stručna savjetovanja i seminare, vatrogasna natjecanja te druge stručne i informativno-propagandne aktivnosti i manifestacije od šire važnosti za vatrogastvo i zaštitu od požara, napose na širenju vatrogasne kulture pučanstva.

VAŽNIJI DOGAĐAJI U RAZVOJU HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE

- 1876. Vatrogasna zajednica počinje sustavno prikupljati podatke o vatrogastvu.
- 1877. Mirko Kolarić, zapovjednik varaždinskog društva i poslije tajnik Vatrogasne zajednice, izrekao prvi put vatrogasnu zapovijed na hrvatskom jeziku.
- 1878. Počinje sustavno prikupljanje podataka o požarima u Hrvatskoj.

⇨ KAMP VATROGASNE MLADEŽI U NOVOM VINODOLSKOM: DETALI S VJEŽBE I POSJETE VATROGASNOJ POSTROJBI U RIJECI

- 1882. Objavljuje se »Obučevnik za dobrovoljne vatrogasce«, prva vatrogasna knjiga na hrvatskom jeziku iz pera Gjura Deželića.
- 1899. Zajednica je izradila nacrt Gasnika (Vatrogasni zakon) za Kraljevinu Hrvatske i Slavonije. Uvedena je vatrogasna oznaka: kaciga i ukriž postavljeni čekić i sjekirica.
- 1891. Organiziran je Prvi hrvatski strukovni vatrogasni tečaj. Utemeljena prva hrvatska vatrogasna odličja.
- 1892. Izlazi polumjesečnik »Vatrogasac« uz potporu Zajednice.
- 1896. Izlazi »Vatrogasni vjesnik« kao službeno glasilo Zajednice.
- 1897. Zajednica postaje strukovnim organom Vlade u poslovima vatrogastva.
- 1898. Gjuro S. Deželić spjevao je vatrogasnu himnu, koju je uglazbio istaknuti hrvatski skladatelj Ivan pl. Zajc.

- 1932. Zajednica donosi nova Pravila prema kojima Zajednica organizira i uvježbava vatrogasna društva, vodi statistiku, imenik članova, organizira stručne tečajeve, natjecanja, izdaje knjige i časopise, priređuje stručne izložbe.
- 1933. Donesen je Zakon o organizaciji vatrogastva Kraljevine Jugoslavije, kojim su vatrogasne organizacije dobile svoj pravni status, ali su ograničene slobode i inicijative vatrogasnih organizacija.
- 1936. Skupština Vatrogasne zajednice Savske banovine zahtijeva povratak imena društvo umjesto čete, uz zaključak da hrvatsko vatrogastvo, kao sastavni dio hrvatskog naroda, ulazi u borbu za oživotvorenje narodne slobode. Donosi se i zaključak da se u vježbovniku svi nazivi i zapovijedi mijenjaju na hrvatski jezik, da se na odore vrati hrvatski grb, te da na vatrogasnom barjaku na jednoj strani bude slika sv. Florijana, a na drugoj vatrogasni znak s imenom društva.
- 1937. U povodu šezdesete obljetnice Zajednice otkriva se spomenik Gjuri Deželiću u Zagrebu, a na vatrogasnom skupu u prisutnosti 17.000 vatrogasaca donosi se rezolucija u kojoj se traži raskid Zajednice s Vatrogasnim savezom Kraljevine Jugoslavije, te skidanje vatrogasnih odora Kraljevine.

POSLEDICE GRANATIRANJA RAFINERIJE NAFTE SISAK (1993.)

GAŠENJE RATNOG POŽARA NA PRODUKTOVODU RAFINERIJE NAFTE SISAK
4. KOLOVOZA 1995. (U VRIJEME AKCIJE "OLUJA").

UNIŠTENO VATROGASNO VOZILO DVD-a "PAPUK", PAKRAC U AGRESIJI NA HRVATSKU.

UNIŠTENI VATROGASNI DOM DVD-a GORNJE MEKUŠJE, KARLOVAC U AGRESIJI NA HRVATSKU.

1940. Donosi se banska naredba da sve vatrogasne poslove obavlja Odsjek za civilnu zaštitu i vojne poslove banske vlasti.
- 1941.-42. Imenovan je povjerenik Vatrogasne zajednice koji je preuzeo sve poslove i imovinu Zajednice. U sklopu Narodne zaštite ustrojava se i oprema vatrogasna služba. Početkom 1942. godine vatrogastvo pripada organizacijski Ministarstvu udružbe, a krajem 1942. godine vatrogastvo je u nadležnosti Ministarstva unutarnjih poslova.
1945. Imenovan je povjerenik za vatrogastvo Narodne Republike Hrvatske. Vatrogastvo organizacijski pripada Ministarstvu unutarnjih poslova. Osnovana je vatrogasna milicija.
1948. Donosi se Zakon o dobrovoljnim vatrogasnim društvima NRH.
1949. Osnovan je Savez dobrovoljnih vatrogasnih društava NRH.
1956. Donosi se Osnovni zakon o zaštiti od požara Hrvatske temeljem kojega su se u općinama morali ustrojiti vatrogasni fondovi.

1957. Otvorena je Vatrogasna škola u Zagrebu.
1962. Otvorena je Viša tehnička škola za sigurnost na radu i zaštitu od požara.
1966. U Karlovcu je održano međunarodno vatrogasno natjecanje CTIF- a.
1977. Zaštita od požara je prvi put propisana kao djelatnost od posebnoga društvenog interesa na temelju Zakona o zaštiti od požara, što je bilo temeljem sustavnog i stabilnog financiranja vatrogastva.
1990. Prvi Ustav Republike Hrvatske kao samostalne, neovisne i demokratske države donesen je 22. prosinca. Ustav je bio temeljem za novi ustroj hrvatskog vatrogastva.

UNIŠTENI VATROGASNI DOM U ŽUPANJI U AGRESIJI NA HRVATSKU

GAŠENJE POŽARA U VRIJEME PROJEKILNOG NAPADA NA ZAGREB 2. ŠVIBNJA 1995.

1991. Zbog sve otvorenije agresije na Republiku Hrvatsku, Republički štab CZ donosi »Odluku o prelasku DVD-a i vatrogasnih saveza na rad i djelovanje u ratnim uvjetima«. Početkom listopada Hrvatski sabor donosi Odluku o proglašenju RH suverenom i samostalnom državom, te o raskidu državno- pravne sveze sa SFRJ. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman početkom prosinca donosi Odluku o pohvali vatrogasnim postrojbama kao priznanje za iskazanu hrabrost i požrtvovnost u zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara u ratu.

1992. U Tehničkom muzeju u Zagrebu otvoren je u listopadu Odjel vatrogastva s izlošcima iz povijesti hrvatskog vatrogastva. U studenom osnovana je u Vatrogasnom savezu Hrvatske »Akcija sv. Florijan« radi prikupljanja pomoći u ratu stradalim vatrogascima i njihovim obiteljima, za izgradnju porušenih vatrogasnih domova i nabavu vatrogasne opreme. Štab CZ RH dodijelio je Vatrogasnom savezu u Hrvatskom Saboru priznanje za spašavanje ljudi i imovine u ratu za slobodnu Hrvatsku. Na sjednici CTIF-a u Albeni (Bugarska) u rujnu vatrogasna organizacija Republike Hrvatske primljena je u članstvo Međunarodnoga tehničkoga komiteta za preventivu i gašenje požara.

1993. Na Dan sv. Florijana predsjednik RH dr. Franjo Tuđman primio je izaslanstvo Vatrogasnog saveza Hrvatske. Donesen je novi Zakon o vatrogastvu te Zakon o zaštiti od požara. Na Desetoj vatrogasnoj olimpijadi u Berlinu sudjelovalo je 106 natjecatelja iz Hrvatske, koji su, između ostalog, osvojili i tri zlatne medalje. Pre-ustrojstvo i obnoviteljstvo hrvatskog vatrogastva provedeno je na prvom Saboru Hrvatske vatrogasne zajednice polovicom prosinca kad je i promijenjen naziv Vatrogasnog saveza Hrvatske u Hrvatsku vatrogasnu zajednicu. U Tokiju je u studenom Hrvatska vatrogasna organizacija postala članicom Saveza svjetskih dobrovoljnih vatrogasnih udruženja (FWVFA).

1994. Predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman primio je početkom veljače izaslanstvo Hrvatske vatrogasne zajednice uručivši tom prigodom dr. Franji Greguriću najviše priznanje Republike Hrvatske, Povelju Republike Hrvatske za posebne zasluge Hrvatske vatrogasne zajednice za razvoj vatrogastva, a u povodu održavanja Prvog Sabora HVZ. Uzoriti Kardinal dr. Franjo Kuharić primio je u travnju izaslanstvo HVZ-a, koje je tom prigodom uručilo Zahvalnicu Akcije Sv. Florijana kao posebno priznanje Kardinalu za njegov veliki doprinos i pomoć stradalim vatrogascima i vatrogasnim organizacijama tijekom domovinskog rata u Hrvat-

POSLEDICE RATNOG POŽARA U AGRESIJI NA HRVATSKU (STARI GRABOVAC, NOVSKA)

skoj. Pod pokroviteljstvom predsjednika RH dr. Franje Tuđmana u Varaždinu je svečano obilježena 18. i 19. lipnja 130. obljetnica Prvoga Hrvatskoga dobrovoljnog vatrogasnog zbora uz sudjelovanje 5120 vatrogasaca. Svečanosti je bio nazočan dr. Franjo Tuđman, koji je svojim nadahnutim govorom dao znatnu potporu vatrogastvu na hrvatskom tlu. U sklopu 130. obljetnice otvoren je Muzej hrvatskoga vatrogastva u Varaždinu.

1995. Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman primio je izaslanstvo HVZ-a izrazivši tom prigodom punu potporu radu Zajednice s nadom da će nastojanja Zajednice pridonijeti oživljavanju Hrvatske tradicije dobrovoljnog vatrogastva. Temeljem inicijative i uz suorganizaciju Hrvatske vatrogasne zajednice održana je na Zagrebačkom velesajmu prva međunarodna izložba zaštite od požara i sigurnosti – Interprotex, na kojem je Zajednica dobila visoko priznanje za organiziranje svoga izložbenog paviljona u kojem je prikazala povijest, domovinski rat i vatrogasnu opremu. Organiziran je prvi Kamp hrvatske vatrogasne mladeži u Novom Vinodolskom, u kojem su mladi članovi vatrogasnih organizacija iz cijele Hrvatske savladali vatrogasno-ekološki i sportsko-rekreacijski program. Tijekom 45 dana rada, program Kampa savladalo je 415 mladih vatrogasaca.

ŠUMSKI RATNI POŽAR (EKO TERORIZAM) U AGRESIJI NA HRVATSKU
(SELO BLATO I BRDO SV. PETAR, KOD DUBROVNIKA 12. KOLOVOZA 1995.)

Hrvatska vatrogasna zajednica izdala je Zbirku propisa i normativa iz područja zaštite od požara. Nakon »Bljeska« i »Oluje«, vojno-redarstvenih akcija kojima je oslobođen najveći dio okupirane Hrvatske, u Petrinji je osnovan Stožer HVZ za obnovu objekata i opreme dobrovoljnog vatrogastva.

1996. Na drugoj međunarodnoj izložbi Interprotex, Hrvatska vatrogasna zajednica ponovo je dobila visoko priznanje za organizaciju svoga izložbenog prostora. Organiziran je drugi Kamp hrvatske vatrogasne mladeži u suradnji s Crvenim križem Hrvatske. Program Kampa savladalo je 1020 članova vatrogasne mladeži i podmlatka Crvenog križa. Održano je drugo Državno natjecanje vatrogasaca Hrvatske u Rijeci, na kojem je sudjelovalo 2230 natjecatelja. Pri Hrvatskoj vatrogasnoj zajednici osnovano je Udruženje proizvođača i dobavljača vatrogasne opreme i sredstava. Završen je prvi jednogodišnji ciklus nagradne igre »Znanjem do vatrogasne opreme«, u kojem je sudjelovalo 920 članova vatrogasne mladeži. Hrvatska vatrogasna zajednica izdala je Priručnik za opasne tvari i priručnik »Kako spriječiti požar«.

PODACI O VATROGASTVU HRVATSKE od 1870. do 1996. godine

Do 1870. na području tadašnje Hrvatske osnovana su četiri DVD-a,

- 1876. djeluje 30 dobrovoljnih vatrogasnih društava,
- 1886. djeluje 65 dobrovoljnih vatrogasnih društava,
- 1890. djeluje 179 dobrovoljnih vatrogasnih društava,
- 1914. djeluju 224 dobrovoljna vatrogasna društva,
- 1919. djeluje 198 dobrovoljnih vatrogasnih društava,

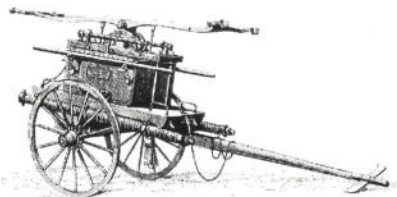

HRVATSKI VATROGASCI U AKCIJAMA GAŠENJA POŽARA I U INTERVENCIJAMA
KOD KEMIJSKIH AKCIDENATA

1927. djeluje 396 dobrovoljnih vatrogasnih društava,
1937. djeluje 926 DVD-a i 13 u poduzećima sa 30.000 aktivnih članova i 29.000 podupirajućih,
1941. djeluje 1078 dobrovoljnih vatrogasnih društava i 24 u poduzećima,
1946. djeluju 982 dobrovoljna vatrogasna društva,
1950. djeluju 1083 DVD-a i 630 u poduzećima, sa 36.500 aktivnih članova i 26.000 podupirajućih. Djeluje 14 profesionalnih vatrogasnih postrojbi sa 406 profesionalnih vatrogasaca,
1960. djeluje 1816 DVD-a i 367 u poduzećima sa 69.500 aktivnih i 83.000 podupirajućih članova,
1981. djeluje 2154 DVD-a ukupno s 86.000 aktivnih i 127.000 podupirajućih članova. Djeluje 35 teritorijalnih profesionalnih postrojbi i 56 profesionalnih vatrogasnih postrojbi u poduzećima s 4510 profesionalnih vatrogasaca,
1990. djeluju 1904 DVD-a i 399 u poduzećima, sa 102.000 aktivnih članova. Djeluje 39 profesionalnih vatrogasnih postrojbi sa 1692 profesionalna vatrogasca, te 50 profesionalnih vatrogasnih postrojbi u poduzećima sa 1780 vatrogasaca,
1995. djeluje 1909 DVD-a i 150 u poduzećima, sa 68.000 aktivnih članova. Djeluje 19 profesionalnih vatrogasnih postrojbi MUP-a RH sa 1984 vatrogasca, te 46 profesionalnih vatrogasnih postrojbi u poduzećima s 1056 vatrogasaca.
- U dobrovoljnim vatrogasnim društvima djeluje 5.106 žena i 12.444 mladih. Dobrovoljna vatrogasna društva raspolažu sa 1044 vatrogasna doma, 926 vatrogasnih spremišta, 1811 vatrogasnih vozila te s 2288 motornih vatrogasnih pumpi. Dobrovoljna vatrogasna društva udružena su u 136 vatrogasnih zajednica općina, 39 vatrogasnih zajednica gradova, 11 vatrogasnih zajednica područja te 20 vatrogasnih zajednica županija i Vatrogasnu zajednicu grada Zagreba. Profesionalne postrojbe MUP-a RH raspolažu sa 469 vatrogasnih vozila te s 169 motornih vatrogasnih pumpi. Profesionalne postrojbe u gospodarstvu raspolažu sa 141 vatrogasnim vozilom i 118 motornih vatrogasnih pumpi.

IMENA HRVATSKE VATROGASNE ZAJEDNICE TIJEKOM POVIJESTI

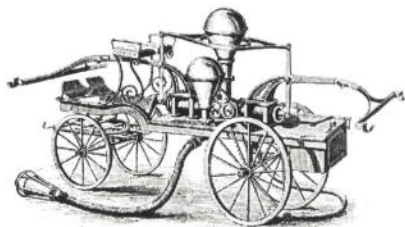
- 1876. Hrvatsko-slavonska vatrogasna zajednica
- 1930. Vatrogasna zajednica Savske banovine
- 1939. Vatrogasna zajednica Banovine Hrvatske
- 1941. Vatrogasni savez NDH
- 1949. Savez dobrovoljnih vatrogasnih društava NRH
- 1955. Vatrogasni savez Hrvatske
- 1993. Hrvatska vatrogasna zajednica

DOMOVINSKI RAT I POŽARI U AGRESIJI NA HRVATSKU

Tijekom domovinskog rata hrvatski su vatrogasci u izvanredno teškim ratnim prilikama spašavali ljudske živote i imovinu, zbrinjavali prognanike i izbjeglice te obavljali druge poslove od najširega humanitarnog značenja.

U domovinskom ratu, od polovice 1991. godine do kolovoza 1995. godine agresor je namjerno izazivao mnoge požare radi uništenja stambenih i gospodarskih objekata te šuma i prirodnih bogatstava.

Najveći, najopasniji i gotovo najtragičniji požar, koji se može karakterizirati i kao »ekoterorizam«, bio je onaj u Rafineriji nafte Sisak, nakon artiljerijskog napada 2. rujna 1991. godine. O mogućoj katastrofi govore podaci: napadnut je spremnik s benzinom volumena 10.000 m³. Ova su postrojenja sustavno napadana da se izazove katastrofalni požar. Samoprijegornim intervencijama vatrogasci su uspjeli spriječiti potpuno uništenje rafinerije. Gorjele su istodobno cisterne, tankovi, rovovi za cijevi, rafinerijska postrojenja i dr. U povijesnim trenucima djelovalo je i 40 vatrogasnih vozila da bi se suzbile katastrofe. Bilo je intervencija u kojima je sudjelovalo i po stotinu vatrogasaca. Akcije gašenja požara trajale su i po desetak sati.

Veliki požar dogodio se i 12. rujna 1993. godine u južnoj industrijskoj zoni u Sisku. Od udara artiljerijskih granata zapaljena je željeznička cisterna napunjena s 43 tone bezolovnoga motornog benzina. Cisterna se nalazila u sredini kompozicije i u blizini kompozicije s drugih 30 cisterni benzina. Unatoč napadima vatrogasci su uspjeli za 1 sat uspješno ugasiti goruću cisternu i time su spriječili vjerojatnu katastrofu. Neprijatelj je 4. 5. i 6. kolovoza 1995. godine nastojao uništiti vitalne elemente Rafinerije i industrijske zone u Sisku. Upotrebljavali su sredstva kojima se dotad nisu koristili, npr. teške zrakoplovne i aerosolne bombe na raketni pogon. U nedjelju 6. kolovoza 1995. godine izveden je zrakoplovni napad na objekte INA Petrokemije Kutina, nastojeći izazvati katastrofu s karakteristikama kemijskog rata. Međutim, uz samoprijegorne i hrabre akcije vatrogasaca moguća katastrofa je spriječena.

I na mnogim drugim područjima Hrvatske neprijatelj je tijekom domovinskog rata nastojao izazvati katastrofalne požare. Podsjetimo se samo na minobacačke i raketne napade na industrijsku zonu u Osijeku u rujnu 1991. godine, na industrijsku zonu u Zadru, na napad na Tvornicu kemijskih proizvoda »Cosmochemija« u Otočcu, na razaranja Dubrovnika, Vukovara, Osijeka, Šibenika, Varaždina, Vinkovaca, Karlovca i mnogih drugih mjesta diljem Hrvatske.

U nemogućnosti da se cjelovito opiše požarna kronika domovinskog rata, valja zapisati da su ratni požari započeli već polovicom 1991. godine, npr. u Hrvatskoj Kostajnici, već u srpnju u Slavonskom Brodu, Karlovcu, Varaždinu,

Splitu, Stonu, Visu, Lastovu, Zadru, Daruvaru, Sisku, Gospiću, Podravskoj Slatini, Novskoj, Bjelovaru..., u listopadu u Sinju, Drnišu, Makarskoj, Brinju, Dubrovniku, Dugoj Resi, Metkoviću, Pločama, Jastrebarskom, Rijeci, Virovitici, Ogulinu, Otočcu itd.

Spomenuti požari tijekom ratnog vihora nad Hrvatskom, osim gospodarskih posljedica vatrene stihije, izazvali su niz ljudskih tragedija. Iako u akcijama gašenja i spašavanja, zbog specifičnosti nastanka i širenja požara, iznenadnih okolnosti pri intervencijama itd. dolazi do ljudskih tragedija i stradavanja gasitelja. Ono što se zbilo u tim ratnim požarima, hrvatsko 130 godina staro vatrogastvo dotad nije poznavalo. Ta neljudskost i neobzirnost prema onome tko pomaže u nevolji, od onesposobljavanja do ubijanja, mora biti zapisano i u svjetskoj vatrogasnoj povijesti. Naime, u svim tim požarima, osim što su vatrogasci bili izloženi ratnim opasnostima, njihove akcije i želje za spašavanjem ljudi i imovine od požara, bile su već u početku onemogućavane.

Svojom stručnošću, humanošću i nadasve hrabrošću hrvatski su vatrogasci (dobrovoljni i profesionalni), neposredno sudjelujući u domovinskom ratu, dali neprocjenjiv doprinos u borbi za slobodu domovine, spašavajući od ratnih požara ljudske živote i imovinu. Mnogi su vatrogasci osim na gašenju ratnih požara aktivno sudjelovali u postrojbama Hrvatske vojske. U domovinskom ratu položilo je svoje mlade živote na oltar domovine 260 vatrogasaca boreći se na prvim crtama bojišnice, 385 vatrogasaca je teže i lakše ranjeno, a njih 22 poginula su gaseći ratne požare. U ratnim razaranjima u više od 200 vatrogasnih društava uništeno je ili oštećeno 112 vatrogasnih spremišta, 147 vatrogasnih domova, 206 vatrogasnih motornih pumpi, 349 vatrogasnih vozila i mnogo druge opreme. Ukupna neposredna šteta učinjena dobrovoljnom vatrogastvu Hrvatske procjenjuje se na oko 440 mil. kuna.

Slika desno

Predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman i predsjednik Hrvatske vatrogasne zajednice dr. Franjo Gregurić u Muzeju hrvatskog vatrogastva u Varaždinu (1993.)

Slika na zadnjoj stranici omota

Slika sv. Florijan, zaštitnik vatrogasaca, često korištena na zastavama hrvatskih dobrovoljnih vatrogasnih društava

